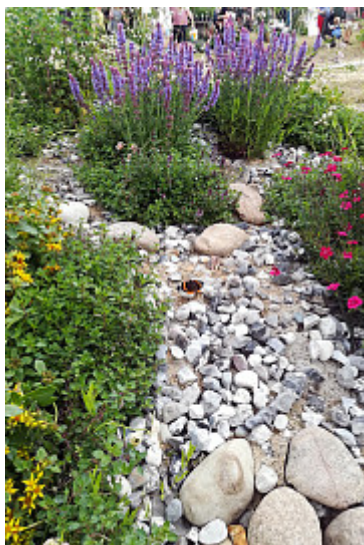

Naturtip 4 – Skab varme i haven med stensætninger

AF **KATRINE TURNER**, BIOLOG OG NATURVEJLEDER OG **SIGNE SCHRØDER**, FORMAND, PRAKTISK ØKOLOGI

Padder, biller, edderkopper, vilde bier, sommerfugle og mange andre af dyrene i haven sætter pris på varmen fra solopvarmede sten. *Foto: Katrine Turner*

Vores Natur er et projekt, hvor Friluftsrådet, DR, Naturstyrelsen, museer og foreninger er gået sammen om at formidle og udvikle aktiviteter, der giver danskerne viden om og lyst til at gå på opdagelse i og passe på naturen.

2020 er udnævnt til at være Naturens år, og [»Vores Natur«](#) er et projekt, der skal give danskerne større viden om og mere lyst til at bruge og passe på naturen. [Praktisk Økologi](#) er med i en del af projektet, og i den anledning bringer vi her på Havenyt.dk en række artikler om naturen i haverne.

Der kommer bl.a. 7 korte artikler med tip til, hvordan man kan få mere vild natur i haven. Dette er det fjerde tip, der handler det om at sørge for, at skabe varme i haven med stensætninger.

Skab varme i haven med stensætninger

Rigtig mange dyr er vekselvarme, hvilket betyder, at de skal bruge solen til at blive varmet nok op for at kunne fungere. Derfor er det en rigtig god ide at have stendynger i haven og helst et sted, hvor solen tidligt rammer stenene og opvarmer dem. Firben og padder vil udnytte den varme plads til at varme sig op om morgenen. Mange smådyr som biller, sommerfugle, vilde bier og edderkopper vil kunne bruge hulrummene mellem stenene til at overvintre eller gemme sig i.

En stenbunke, stensætning eller et dige, er et smukt og sjovt tiltag at lave i haven. Det kan bruges til at lave rum eller til at afgrænse en terrasse. At arbejde med sten er tungt, men til gengæld giver det et fantastisk levested for mange arter. Humlebieerne er meget glade for stengærder til både at overvintre i og lave deres reder.

Du skal være forsigtig, når du stabler stenene, og lade de store sten ligge i bunden for at skabe stabilitet. Sørg for, at hældningen ikke er for stejl, så stenene ruller ned, men undgå så vidt muligt at bruge mørtel. Det gør hullerne mellem stenene mindre, så der ikke er plads til så mange forskellige slags arter.

[Læs også artiklen »Byg en kampestensmur« >](#)

Sydvendt, bar jord

Bar, sydvendt jord, gerne som en lille vold eller på en skråning, er guld værd for insekter, bier og hvepse. Den tørre, sydvendte jord virker som en radiator, og den bare jord er gode ynglepladser for de mange arter af jordlevende, danske vilde bier og hvepse. De graver gange i jorden og lægger deres æg dernede og dør. Til foråret kravler den nye generation af jordbier og -hvepse op ad jorden for at lede efter et passende sted, hvor de kan bygge rede og lægge æg.

Hvis du er heldig at have sandet jord i din have, er det meget nemt at anlægge en plet med sydvendt, bar jord. Blotlæg noget af jorden på en sydvendt skråning, eller lav en lille vold, der løber fra øst mod vest, så solen kan varme jorden op, og regnvand kan løbe væk.

Har du som så mange andre en have med god, fed havemuldjord, som er blevet gødet i mange år, er det en god ide at finde noget sand. Det nemmeste er at lave en god fast sandbunke eller en vold, som let forbliver tør og varm. På sådan et område kan du også så nogle af de mere sjældne planter ud, der trives på næringsfattig jord. De klarer sig fint i den tørre jord, og da de vokser langsomt og ikke bliver så store, kan der sagtens være plads til både planter og bier. Så længe der er lidt bar jord imellem dem, skal bierne nok finde ned mellem planterne.

Det kan du gøre

- Sørg for, at der er sten i haven på solrige steder
- Husk, at stenkunker eller stengærder er smukke og kan laves selv
- Lav en sydvendt skråning med en bunke sand, og lad evt. truede, vilde blomster gro på den næringsfattige jord.

Om Vores Natur

Dette er en artikel, som er udarbejdet i forbindelse med Praktisk Økologis deltagelse i projektet [Vores Natur 2020](#).

[Praktisk Økologi](#) er foreningen bag Havenyt.dk og sammen med bl.a. DR, Friluftsrådet, Naturstyrelsen, naturhistoriske museer og andre foreninger sætter vi i 2020 fokus på naturen. Her på Havenyt.dk særlig den natur, der allerede er, eller som vi kan hjælpe med at skabe i haverne.

[Læs mere om Vores Natur artiklerne på Havenyt.dk >](#)

[Læs mere om Vores Natur projektet >](#)

[Læs mere om Praktisk Økologi >](#)

Copyright © Havenyt.dk/Landsforeningen Praktisk Økologi 2001–2020

Kontakt: redaktionen@havenyt.dk · [Annonceinformation](#)

Besøg Landsforeningen Praktisk Økologis hjemmesider

- [Praktisk Økologi](#)
- [Mere Liv i Haven](#)
- [Del Jorden](#)
- [Havenyt.dk](#)